N°. 52 — 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Zondag en Maandag 2 en 3 Maart.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — In de bijeenkomst der belgische afgevaardigden van gisteren hebben de zaken in de provincie Luxemburg wederom het voornaamste onderwerp van discussie uitgemaakt. Aanleiding daartoe gaf de door den heer *d'Hoffschmidt* aan den minister *Rogier* gedane vraag, dat deze op het bureau de depeche mogt nederleggen, welke hij stellig wist dat de generaal *Tabor* van den kommandant van Luxemburg, *Dumoulin*, ontvangen had, en waarbij te kennen werd gegeven, dat de strategische omtrek tot op vier uren afstands van de vesting zou uitgebreid worden. De heer *Rogier* antwoordde, dat het eerst de vraag was, of dit stuk werkelijk bestond, doch dat in allen geval de vraag voorbarig mogt heeten, wijl dezelve eerst bij de discussie, die tegen de volgende zitting over de onderhavige zaak bepaald was, kon te pas komen. De leden namen met dit gezegde weinig genoegen. De heer *Gendebien* kwam in den loop der discussie op den inval, om naar het oorspronkelijk traktaat te vragen, dat de betrekkingen tusschen de militaire autoriteit der duitsche bondsvereeniging en de burgelijke autoriteit in het Luxemburgsche regelde. Dit voorstel vond bijval en werd dienvolgens zoowel ter mededeeling dier overeenkomst, als ter beantwoording van de bovengemelde vraag van den heer *d'Hoffschmidt*, door de kamer besloten, den minister van buitenlandsche zaken, *de Merode*, in de vergadering te ontbieden. Deze verklaarde intusschen evenmin als zijne ambtgenooten aan het verlangen der kamer te kunnen voldoen, zich verschoonende met te zeggen, dat er oogenblikken zijn waarop het onvoorzigtig was te vroegtijdig te spreken, doch ten laatste, door de aanvallen der oppositie gedrongen, was hij genoodzaakt te bekennen in het bezit van bedoeld oorspronkelijk traktaat niet te zijn, 't geen den heer *de Brouckere* gelegenheid gaf het kinderachtig gedrag van den minister in 't licht te stellen, als die de kamer een half uur nutteloos had laten discussieren, door eerst te verklaren, dat het gevaarlijk was mededeeling van stukken te geven, daarna noch ja noch neen te zeggen, eindelijk, dat men de stukken zelfs niet eens had. Nog veel woorden werden er verkwist die tot niets beslissends leidden of tot de eigenlijke kwestie veel afdeden tot den laatste de kamer, door de verwijtingen aan de bewindslieden gedaan, dat zij het land hadden laten onteeren en eerst voor twee dagen tot het besluit gekomen waren om troepen naar Luxemburg te zenden, in eene onstuimige beweging kwam en zoo uit een ging. Tusschen deze debatten over de Luxemburgsche zaak, terwijl nog de heer *de Merode* niet in de zaal tegenwoordig was, had men zich met de artikelen van het publiek onderwijs in het binnenlandsch budget bezig gehouden.

— Volgens het dagblad van Arlon is ll. Zaturdag een estafette met depeches bij den generaal *Tabor* aangekomen, die een uur later een andere estafette met depeches naar Luxemburg had afgevaardigd. Zondag avond was een estafette van Luxemburg te Arlon gekomen, en daarop had het gerucht zich verspreid van het uitbreiden tot op vier uren afstands van den strategischen omtrek; den 26sten evenwel stonden de brigaden belgische marechaussée's nog op hare gewone posten. Te Arlon heerschte onder het volk eene levendige ongerustheid.

Het dagblad van Namen verhaalt dat een reiziger, die den 24sten Luxemburg verlaten had, verzekerde, dat men daar het 30ste pruissische regiment van linie, thans te Maintz in garnizoen, wachtende was. Het tegenwoordig garnizoen van Luxemburg was 6,000 man sterk; het 30ste regiment, van ongeveer 2,000 man, was speciaal met de dienst en patrouilles buiten de vesting belast.

— De *Courrier* vermeldt, dat verscheidene officieren van het 10de regiment van linie, die met verlof te Brussel waren, bevel bekomen hadden, om zich naar hun korps te begeven.

— Van het gerucht der versterking van de fransche garnizoenen van Longwy en Thionville, houden de belgische bladen heden niets naders.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten Februarij.

De kamer van afgevaardigden heeft gisteren na vrij langdurige discussien aan de supplementaire kredietwet, door het ministerie voorgesteld, hare goedkeuring verleend. Men heeft voorts den maarschalk *Soult* lastig gevallen over de aanzienlijke uitgaven van het Noorder-leger, waarvan de staf, toen reeds de korpsen ontbonden waren, nog eenen geruimen tijd alle de voordeelen van den voet van oorlog heeft genoten. Zulks toch meende men, was kennelijk eene nutteloose verkwisting, onverschoonbaar, wanneer daardoor de toelage, aan het ministerie bij het budget toegekend, geheel op eigen gezag werd overschreden. Er is tegen dit bezwaar geene andere verdediging ingebragt, dan dat het ter beoordeeling van het gouvernement moest worden gelaten, in hoe verre staatkundige aangelegenheden buitengewone voorzieningen noodig maakten.

De voordragt van het ontwerp van wet tegen staatkundige vereenigingen, is door de kamer met zigtbare ontroering aangehoord, ofschoon volgens de ministeriele bladen het centrum zich niet zonde hebben ontzien, om door handgeklap van zijne goedkeuring te doen blijken.

Ofschoon de rust der hoofdstad niet gestoord is geworden, hebben er echter telkens nog zamenscholingen plaats, die nu en dan tot ongeregeldheden overslaan. Onder anderen was dit gisteren avond bij de Porte St. Martin het geval, waar echter de politie dadelijk toeschoot en eenige der aanvoerders in hechtenis nam. Terzelver tijd nagenoeg, werden in een koffijhuis op de boulevard St. Denis, op bijzonderen last van den prefect van politie, ruim zestig personen gearresteerd, die luidens de ordonnantie bezig waren eene zamenzweering tegen de veiligheid van den staat te smeden.

Over het geheel schijnt men, en de ministeriële bladen erkennen zulks, meer dan ooit voor de woelingen der zoogenaamde volksvrienden of republikeinen beducht te zijn, en met geweld de eerste pogingen, die tot eenen opstand mogten leiden, te willen keeren. Om dit met te meer nadruk te doen, heeft men naar het voorbeeld der Engelsche politie, voor 't eerst, eene ontzaggelijke menigte lagere beambten, met zware, met ijzer beslagene, stokken gewapend, in kompagnien verdeeld, en door deze de menigte, die zich dikwerf op de verschoonende handelwijze der nationale garde of der linietroepen verlaat, uiteen gedreven. Deze maatregel, welke laatstleden zondag onderscheidene personen gevaarlijke wonden heeft gekost, wordt bij het algemeen niet gunstig opgenomen. Men betitelt deze nieuwe handlangers der politie met den naam van *assommeurs*.

— Van Lyon zijn ook heden geene nadere berigten ontvangen, zoodat het nog steeds onzeker blijft, of de arbeid aldaar den 24sten dezer al dan niet is weder opgenomen.

— De maatschappij *der regten van den mensch* te Toulon heeft zich, naar aanleiding van den toestand van Lyon, in permanentie verklaard.

— Aan de uitgewekene Polen, die zich nog te Genève bevinden, is te kennen gegeven, dat het Fransch gouvernement hun den doortogt naar eene zeehaven zoude vergunnen, mits zij zich verbonden, van daar naar elders te vertrekken, en de verordeningen van de Fransche autoriteiten te eerbiedigen. Eenstemmig hebben zij dit voorstel van de hand gewezen.

— Men wil tijding uit Madrid hebben ontvangen, van den 18den dezer, volgens welke de heer *Martinez de la Rosa*, en zijn ambtgenoot de minister van justitie, *Gareli*, beide ontmoedigd door de hindernissen, die zij in het bestuur ondervonden, hadden besloten hun ontslag te vragen. Zoodra zulks bekend werd, had zich in de hoofdstad eene merkbare gisting geopenbaard, de menigte verzamelde zich rondom het paleis, en verlangde de onmiddellijke bijeenroeping der cortes; de koningin-regentes bevond zich in de grootste verlegenheid.

— De fondsen waren heden (*26 Februarij*) genoteerd: 5 pCt. kont. 105,80; op tijd 105,85; 3 pCt. kont. 76,20; op tijd 76,15; Nap. renten kont. 92,30; op tijd 92,35; Sp. perpet. kont en op tijd 61¾; 3 pCt. kont. en op tijd 39⅛; Cortes 27¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 1sten Maart.

Aan den eersten luitenant van het korps rijdende artillerie, *E. van der Oudermeulen*, is op zijn verzoek een eervol ontslag verleend, met vergunning om de uniform van dat wapen te blijven dragen; en tot tweeden luitenant à la suite bij de afdeeling kurassiers n°. 9 is benoemd de kadet page jonkheer *W. F. Tindal*, wachtmeester bij het korps rijdende artillerie.

— Uit 's Hage meldt men, dat het lijk van den generaal-majoor *Reuther* gisteren aldaar ter aarde besteld is. Op zijn uitdrukkelijk verzoek hebben er geene uiterlijke militaire plegtigheden plaats gehad.

— Uit Dordrecht wordt gemeld, dat eergisteren avond omstreeks half 9 ure, in de nabijheid dier stad, aan de Steenplaats in de Noord, onverwacht een felle brand is ontstaan, waardoor in de asch gelegd zijn, eerst eene schuur en huis van jufvrouw *Trouwborst*, waarin verbrand zijn 5 beesten, 2 paarden en eenig hooi, en onmiddellijk daarna nog de, door eene laning van eerstgemelde panden, gescheiden en tegen den dijk liggende schuur van *Schaap*, waarin eenig vlas verbrand is. Naar men verneemt zijn de verbrandde panden, zoowel als het vee enz., tegen brandschade verzekerd. Door het spoedig toesnellen van de [illegible] aan de zoutziederij van de heeren *Gerrit van Hoog[illegible]* [illegible] der Zwijndrecht, en de ijverige medewerking der [illegible] is de brand gestuit.

— Te Brussel heeft gisteren de verkiezing moeten plaats hebben

van een nieuw lid voor de kamer van afgevaardigden. Van de zijde der liberalen beijverde men zich den heer *Delhougne*, die bij de jongste algemeene verkiezingen uitgevallen is, weder in de kamer te krijgen. De kandidaat, die de belgische ministeriele bladen aanbevelen, is zekere heer *de Pouhon*.

— In de vorige week heeft bij Worksworth, in Engeland, een schrikkelijk ongeluk plaats gehad. Het wilde beesten-spel van den heer *Wombwell* werd naar de kermis van Newhaven vervoerd, en bij het binnenrijden van den wagen, waarop de hokken met den leeuw en de tijgerin stonden, op de plaats eener herberg te Worksworth, reed eene kar zwaar met hout beladen tegen de hokken en beschadigde die aanmerkelijk. Dadelijk deden de oppassers al wat zij konden om de hokken weder te verzekeren; doch hierin schijnen zij niet wel geslaagd te zijn, daar men des nachts uit een hevig gebrul ontdekte, dat en de leeuw en de tijgerin ontvlugt waren. De leeuw had zich dadelijk op eenige koeijen geworpen, verscheidene gekwetst en eene gedood en had deze drie of vier stukken lands ver gesleept. De tijgerin had drie schapen gedood en was ook weg geloopen. Terstond beijverde zich een ieder te beproeven om de dieren weder meester te worden. De leeuw werd in het veld gevonden bezig met zijne prooi te verslinden, en men was tegen den raad en wil van den oppasser onvoorzigtig genoeg, van op hem te schieten en hem te kwetsen, waardoor hij woedend werd en een zijner vervolgers aangreep en verscheurde. Daarop sprong hij in eene koestal en hier liet hij zich zonder verder kwaad te doen door zijne bekende oppassers vangen. De tijgerin had intusschen eenige lieden ontmoet, welke naar hun werk in de steenbakkerijen gingen, en had eene vrouw, die een kind op den arm had, benevens een knaap van elf jaren aangevallen en gedood alvorens het mogelijk was hen te hulp te komen. Alle pogingen om het dier te vangen waren vruchteloos, en niet dan nadat het zeer gevaarlijk gewond was kon men het vermeesteren.

— Uit Odessa meldt men:

„Deze stad, die eerst voor 40 jaren gesticht werd, heeft zoo snel in bloei toegenomen, dat zij door den aanzienlijken handel, waarvan zij het middelpunt is, eene der belangrijkste steden van het Rijk is geworden. Men heeft alhier 18 openbare scholen, waarvan 12 voor jongens en 6 voor meisjes, te zamen met 2000 leerlingen; eene openbare bibliotheek, een Russischen en 3 vreemde boekhandelaars, een museum, een klub, eene societeit voor den handelstand, 2 boekdrukkerijen en 1 steendrukkerij, eene maatschappij van weldadigheid onder vrouwen, eene maatschappij van landbouw, eenen botanischen tuin, eene Italiaansche opera; 6000 huizen met eene bevolking van 50,000 zielen; 900 winkels, 1355 magazijnen, 40 boomkweekerijen. Op het gebied der stad vindt men 232 molens; eene uitgestrektheid van ruim 3,500,000 vierkante voeten is met wijn, en eene uitgestrektheid van 1,500,000 voeten met andere vruchtboomen beplant. Er komen twee dagbladen uit, het eene in de Russische, het andere in de Fransche taal. Als bijlagen tot het eerstgenoemde worden een letterkundig blad en de berigten der maatschappij van landbouw uitgegeven.”

— Den 11den Februarij is de russische gezant bij de Ottomanische Porte, de staatsraad *Butenieff*, uit Jassy te Petersburg gearriveerd.

— Naar luid der laatste berigten uit Teheran, is de Schach van Perzie niet overleden, schoon zeer oppasselijk zijnde.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26sten Februarij.

Volgens eenen partikulieren brief uit Berlijn had men aldaar den 18den nog niets zekers vernomen omtrent het verhandelde bij het Weener congres. Intusschen schijnt het buiten twijfel te wezen, dat de werkzaamheden van tweederlei aard zijn, vooreerst, het nemen van staatkundige maatregelen in den geest van het stelsel van instandhouding, en ten tweede, het regelen van de betrekkingen van Duitschland met opzigt tot den koophandel en de handwerkslieden. Tot het laatste behoort de vraag, in hoeverre Oostenrijk zich aan het tolverbond kan aansluiten. De staatkundige maatregelen gelooft men van zeer ernstigen aard te wezen, en vooral de gebeurtenissen op den 3 april ll. te Frankfort en de daaruit gevolgde gevangenzettingen te betreffen, omtrent welke het congres vóór den afloop zijner zittingen een eind-verslag te gemoet ziet.

Aangaande het arresteren van studenten meldt men uit Berlijn, dat er zelfs bij buitenlandsche universiteiten navorschingen hebben plaats gehad, en dat de geruchten, als of zekere mannen van aanzien in deze zaak gewikkeld waren, bevonden zijn zonder grond te wezen.

— Uit Munchen schrijft men, dat het grootste gedeelte der aldaar gevangen zittende studenten beschuldigd wordt van deel genomen te hebben aan eene vereeniging, strekkende tot omverwerping van de tegenwoordige staatsgesteldheid in Duitschland. Deze maatschappij telt leden aan al de duitsche hoogescholen en staat in verband met de gebeurtenissen te Frankfort. Van de te Munchen gevangen zijnde behooren er slechts twintig tot de universiteit aldaar, terwijl de overigen van Wurzburg en Erlangen daarheen zijn gebragt. In alle opzigten kan men zich verheugen over het gedrag der munchener studenten, daar er nader een getal van 1600, die er het laatste half jaar de akademische lessen bijwoonden, niet één duel heeft plaats gehad en de politie zich met geen hunner heeft behoeven op te houden.

— Men schrijft uit St. Petersburg, onder dagteekening van den 15den, dat de Keizerin, ten einde het laatste naamfeest van haren Gemaal op eene waardige wijze te vieren, eene som van 25,000 roebels heeft doen toekomen aan den gouverneur-generaal van de nieuw-russische gouvernementen, ten einde hierdoor de nood van de behoeftigen onder zijn bestuur te verligten, welke door den laatsten mislukten oogst in kommervolle omstandigheden verkeeren.

Z. M. de Keizer geeft nog dagelijks aan de noodlijdenden blijken van zijne menschlievendheid. Onder anderen heeft Hoogstdezelve aan die grondeigenaars, welke bewijzen, schade geleden te hebben door den mislukten oogst, uitstel geschonken tot betaling hunner interessen en kapitaal-aflossingen.

De generaal-adjudant graaf *Pahlen I*, die zich in de twee laatste veldtogten tegen Turkije zoo gunstig onderscheiden heeft, is op zijn herhaald verzoek ontslagen van het bevel over het eerste infanterie-korps en in deze betrekking opgevolgd door den generaal-adjudant *Neidhart II*.

— De *Allgemeine Schweitzer-Zeitung* wil weten, dat door de Fransche regering eene nota aan het voorzittend kanton zou gezonden zijn, een vertoog behelzende tegen het daarstellen eener staatregelende vergadering voor de herziening der verbonds-acte, met bijvoeging dat de groote Mogendheden geene belangrijke wijzigingen in het bestaande bondsverdrag zouden toelaten.

— Te Zurich wilde men den 22sten dezer weten, dat het Oostenrijksch kabinet eene nota aan het voorzittend kanton had doen overhandigen, waarbij in 't algemeen regt werd gedaan, aan het gedrag der onderscheidene kantonnale besturen, ter gelegenheid van de onderneming tegen Savoijen, hoezeer men bij enkele de genomene besluiten met meerderen nadruk en veerkracht had willen zien handhaven. Om voor het vervolg dergelijke pogingen voor te komen verlangde het Oostenrijksch gouvernement zekere waarborgen, dat van de onzijdigheid van het Zwitsersch grondgebied tot merkelijk nadeel der omliggende staten, geen misbruik zoude gemaakt worden. — Welligt staat zulks in verband met een ander berigt uit Bern medegedeeld, vermeldende dat het hof van Turijn, beide aan het Fransch en Oostenrijksch bestuur het voorstel had gedaan zich wederkeerig tot uitlevering van staatkundige misdadigers te verbinden, en ook het boodgenoodschap in deze overeenkomst op te nemen.

De onderhandelingen der kantons Waad en Genève met dat van Bern hebben het doel nog niet bereikt. De bedingen door het laatste van de wederopneming der uitgewekenen tot voorwaarden gesteld, zijn door de afgevaardigden van Genève geredelijk aangenomen, doch die van Waad vermeenden bevorens de toestemming hunner lastgevers, den grooten kantonnalen raad, te moeten inwachten. Dien ten gevolge bevinden zich de Polen, die op het kasteel van Rolle in goede bewaring werden genomen, te Peterlingen, een weinig beduidende stad op de grenzen van Waad en Freiburg.

— De Oostenrijksche gezant aan het Fransche hof, graaf *Appony*, is gisteren van Weenen alhier aangekomen.

— Van de Italiaansche grenzen schrijft men, dat de voornaamste der Fransche legitimisten, waaronder de generaal *Clouet*, *Cathelineau*, en andere, die zich te Nizza ophielden, naar Turijn zijn vertrokken, en zulks in verband wordt gebragt met eenen algemeenen maatregel, waarbij het Sardinisch bestuur zich zoude verbonden hebben de Fransche uitgewekenen van de grenzen te verwijderen.

Voorts melden dezelfde berigten dat de vereeniging, bekend onder den naam van *het jong Italie*, sints kort onderscheidene gruweldaden heeft uitgevoerd. Na den sluipmoord aan den directeur van politie te Parma gepleegd, werd nog zekere *Castiglioni*, een Italiaan van geboorte, doch als majoor in oostenrijkschen dienst zijnde, op de verradelijkste wijze van het leven beroofd, en naar het algemeen gerucht zoude men aan alle landgenooten, die zich aan dezen dienst verbonden, den dood hebben gezworen.

— Bijzondere berigten van den 28sten januarij uit Konstantinopel gedagteekend, vermelden dat het aldaar voor 't oogenblik rustig was, en de handel eenigzins begon te herleven, ofschoon gebrek aan openbaar vertrouwen tot nu toe alle grootere ondernemingen had verhinderd. *Mehemed-ali* gaf de beste verzekeringen van zijnen eerbied en onderwerping, doch hield tevens niet op zijn leger en vloot in Syrien te versterken, zelfs tot zulk eene hoogte, dat de gezanten van onderscheidene mogendheden, met name die van Engeland, zich verpligt rekenden deswegens ernstige vertoogen te doen, des noods met eene gewapende tusschenkomst te dreigen. Het schijnt echter dat genoemde vorst zich al te zeer op de vredelievende staatkunde van Europa verlaat, en op alle die voorstellen, hoezeer onder het uiterlijke van beleefdheid, weinig acht slaat, immers men heeft nog niet vernomen dat zijne toerustingen zijn gestaakt.

BLIKKEN IN DE TOEKOMST.

ACHTSTE ARTIKEL.

De geschiedenis van Europa, sedert de vorming der pruissische monarchie, en de daarop gevolgde groote gebeurtenissen en grondverdeelingen op het vaste land van ons werelddeel, leveren aan den geest van den denkende beschouwer, belangrijke stoffe tot eene reeks van bespiegelingen, die hem in het duistere der toekomst, van tijd tot tijd, door eenige flikkeringen van licht, de bestemming van volken en staten, voor een oogenblik als geheel opgehelderd, aan het oog doen voorkomen.

De vergrooting van het grondgebied der voormalige Brandenburgsche staten, de vestiging van dat nieuwe koningrijk en de uitbreiding van hetzelve, door *Frederik de groote*, ten koste zijner naburen, en voornamelijk ten koste van Oostenrijk, door eenige gelukkig gevoerde oorlogen bewerkt, waren de eerste groote poging, om een reeds meer geëvenredigd evenwigt tusschen de staten, die toenmaals Europa verdeelden, te verkrijgen; terwijl daarin tevens eene groote

les voor de vorsten lag opgesloten, namelijk, dat aan groote monarchien, in betrekking tot de andere staten, waardoor dezelve omringd zijn, bij het toenemen van de staatkundige beschaving der volken, zekere morele en physieke grenzen worden aangewezen, die zij niet kunnen overschreiden, of waarin zij door de omstandigheden worden terug gebragt, wanneer zij die grenspalen, door het geluk van een oogenblik begunstigd, verder hadden uitgezet.

Het kolossale, door het onbegrijpelijkste geluk begunstigde, genie van *Napoleon* had Frankrijk buiten zijne grenzen gevoerd, en had het denkbeeld omtrent de mogelijkheid eener wereld-heerschappij hernieuwd. *Overwigt* had voor een oogenblik plaats gemaakt voor *evenwigt;* doch de omstandigheden, door groote gebeurtenissen te weeggebragt, bewezen de onbestaanbaarheid van een *langdurig* OVERWIGT; en de grenspalen van het oude Frankrijk werden zelfs binnen de voormalige grenzen van dat rijk teruggeplaatst. Intusschen hadden beschaving en verlichting zich voordeelig ontwikkeld, te midden der kruidsevelen, die twintig jaren lang over ons wereld-deel gehangen hadden. Ook de staatkundige wetenschappen hadden vorderingen gemaakt, en deze vooral bragten op nieuw het vraagstuk op het tapijt, hoe het evenwigt tusschen de verschillende staten en volken kon worden gevestigd, ten einde overheering of onderdrukking van den kant der groote monarchiën onmogelijk te maken, en eenen blijvenden staat van rust en vrede in het maatschappelijk verkeer der volken te behouden.

Het gezegde van *Frederik de groote*, 't welk voor de fransche ijdelheid en zucht naar overheersching zoo streelend was, dat, *indien hij koning van Frankrijk ware, geen kanonschot zonder zijne toestemming in Europa zoude gelost worden*, zocht men eene veel algemeener toepassing te doen vinden: eene toepassing, die denkelijk en mogelijk was, zoo alle de volken van ons wereld-deel in eenen gelijken of slechts geëvenredigden graad van verlichting en staatkundige beschaving deelden. De in 1814 te Parijs en later in Weenen vereenigde vorsten wilden namelijk, als grondslag voor Europa's toekomstig bestaan, aangenomen hebben, *dat er geen kanonschot in Europa zoude worden afgeschoten, zonder hunne toestemming.* Men had alzoo reeds eenige vorderingen gemaakt in de oplossing van het vraagstuk, 't welk het evenwigt voor Europa moest opleveren, dewijl de mislukte groote proef van Frankrijk, om het gezegde van *Frederik* te verwezenlijken, van *één* tot op *vier* groote staten was overgebragt.

Hoe schoon dit denkbeeld, op zich-zelf genomen, reeds ware, was het echter niet geheel van het beginsel van *overwigt* vrij te pleiten, een beginsel, dat korten tijd daarna, door de verwezenlijking van het lievelings-denkbeeld van keizer *Alexander* en prins *Metternich*, de vestiging van het *heilig verbond* namelijk, meer op den voorgrond werd gesteld.

Wij hebben ons nog zoo verre door onze hartstogten niet laten wegslepen, om, in navolging van anderen, het beginsel, dat bij dat verbond voorzat, aan de verachting en den vloek der volken prijs te geven; en hoezeer wij aan het grondbeginsel zelven niet volkomen ons zegel kunnen hechten, zijn wij er echter verre van, om dat verbond, voor den tijd en de omstandigheden, waarin en waarbij het gesloten werd, als doemwaardig of zelfs als zoo geheel onstaatkundig te verklaren. Naar ons inzien moet de wijsgeerige beschouwer daarin, even als in zoovele der groote gebeurtenissen, waarop wij de aandacht in het hoofd dezes inriepen, eene trapsgewijze ontwikkeling zien van het groote vraagstuk, 't welk reeds zoo vele monarchen en zoo vele groote staatkundigen heeft bezig gehouden, en eene bijdrage tot het bewijs der onmogelijkheid, om met *groot overwigt* aan den een of anderen kant, een physiek en zedelijk *evenwigt* te doen plaats hebben. Hij moet deze groote staatkundige proeven beschouwen, even als die der *alchimie*, met dit onderscheid echter, dat het grond-denkbeeld der eerste binnen, die der laatste buiten het rijk der mogelijkheden ligt; en gelijk de proeven der alchimie tot zoo vele nuttige ontdekkingen aanleiding gaven, zoo zullen ook die der staatkunde op het einde het groote vraagstuk in het helderste daglicht plaatsen.

Een geheel evenwigtig stelsel voor Europa, was met de verdeeling der verschillende staten, in het jaar 1815, nog wel niet mogelijk; de toestand van het Zuidelijk gedeelte van ons werelddeel liet zulks in geenen deele toe. In vroegere vertoogen, dit zelfde onderwerp betreffende, zijn wij daaromtrent reeds in eenige bijzonderheden getreden, en zullen onze denkbeelden daarover verder ontwikkelen, door de aandacht onzer lezeren voor een oogenblik te vestigen op een land, welks bewoners, door zeden en godsdienst, als het ware meer tot het onbeschaafde gedeelte der wereld, dan wel tot het verlichte Europa behooren; - op dat land, waar de *halve maan* zoo vele eeuwen in het morgenrood, dat aan het overige Europa een nieuw daglicht en nieuwe hoop aanbragt, schitterde, en thans, tanende bij het licht der waarheid en bij den geest van beschaving en verlichting, welke in het overige Europa zijn opgegaan, zich naauwelijks zigtbaar aan ons oog voordoet.

Wij moeten op dat land te meer onze aandacht vestigen, omdat deszelfs onzekere toekomst welligt vele punten, die zich thans nog duister voordoen, zal ophelderen, en vele thans schijnbare onmogelijkheden tot mogelijkheid zal doen overgaan.

Met eenige schroomvalligheid blijven wij echter bij dat punt verwijlen, omdat reeds zoo vele verschillende denkwijzen daaromtrent geopperd zijn, door mannen, wier scherpzinnigheid, kennis en doorzigt wij niet in twijfel zouden durven trekken, wanneer wij ons verzekerd konden houden, dat hun oordeel geheel vrij van egoismus of partijzucht was gebleven.

Het groote en magtige rijk, dat door de banden van eene en dezelfde godsdienst - die zich van de muren van China, tot de kolommen van Hercules en ten zuiden tot de onbekende bronnen van den Nijl uitstrekte - onder één en hetzelfde geestelijk en wereldlijk opperhoofd staat, zou, volgens het vermoeden van vele der bovengenoemde mannen, de buit worden eener mogendheid, wier grenspalen de bestaanbare en mogelijke grenzen van een en dezelfde monarchie reeds verre overschreden hebben.

Wanneer wij echter dit vraagstuk, in verband met onze beschouwing aan het hoofd dezes, overzien, zouden wij dan niet tot de overtuiging komen, dat het evengenoemd vermoeden, of liever de vrees, buiten de grenzen der mogelijkheid, zelfs buiten die der waarschijnelijkheid ligt? Immers, niet op eigen autoriteit hebben wij gezegd, dat aan groote monarchien, wier grondvesten zoo veel vroeger door geweld en overheersching waren uitgebreid, bij het toenemen der staatkundige beschaving, zekere morele en phijsische grenzen worden aangewezen, die zij niet kunnen overschrijden, zonder daarin te worden terug gevoerd. Deze aanhaling was immers gegrond op hetgeen de geschiedenis ons daarvan voorhoudt. Wat meer is, de geschiedenis van het magtige Ottomanische rijk zelve, levert ons daarvan in deze oogenblikken het sprekendste bewijs.

(*Het vervolg van dit art. in een volgend nommer*)

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Te *Marburg* is de Hoogleeraar in de Godgeleerdheid JOHAN LEONHARD ZIMMERMAN, in den ouderdom van 71 jaren overleden. — In de *Rhein- und Mosel-Zeitung* vindt men het volgende over de Halleysche komeet, welke in het volgende jaar, in de nabijheid onzer aarde verschijnen zal: » Men heeft vrij zekere gronden om te gelooven, dat de komeet, welke in het jaar 1835 verschijnen zal, dezelfde is, welke in 1305, 1380, 1456, 1531, 1607 en 1682 is te zien geweest. HALLEY heeft zich in zijne berekeningen omtrent deze staartstar meer dan een jaar vergist; doch CLAIRANT had vooruit berekend, dat zij in April van 1579 zou terugkomen, en werkelijk verscheen zij in Maart. De door HALLEY berekende komeet van het jaar 1659, welke ook in 1456, 1531 en 1607 is waargenomen, legde haren loopkring eerst af in 74 jaren, 10 maanden en 19 dagen. Doch bij hare wederverschijning in 1682 had zij 585 dagen meer doorgebragt tot voleindiging van hare loopbaan. Men schreef deze vertraging toe aan de aantrekkingskracht der planeet *Jupiter*, in welker nabijheid zij in 1681 was geweest. Doch bij hare wederverschijning in 1759 had de komeet zich wederom 500 dagen verlaat. DAMOISIER heeft daarom bij zijne berekening voor de eerstvolgende terugkeering der komeet, om zeker te werk te gaan, den vereenigden invloed der planeten *Jupiter*, *Saturnus* en *Uranus* in aanmerking genomen, en grondt op de aantrekkingskracht dezer drie hemelligchamen zijn gevoelen, dat de bedoelde komeet op nieuw eene vertraging in haren loop zal ondergaan, en thans eerst op den 16 November 1835 weder zigtbaar zal worden." Deze berekening komt overeen met die, welke onlangs de Sterrekundige STARK heeft bekend gemaakt, die ook den 16 November 1835 als den dag der wederverschijning dezer aanmerkelijke komeet opgeeft, met bijvoeging echter, dat zij reeds in het begin van September te voren, des morgens in het sterrebeeld van den Stier zal waargenomen kunnen worden. Zij zal, naar de berekening van Prof. BOGUSLAWSKI, de aarde het digst naderen op den 6 October, wanneer zij slechts $3\frac{1}{2}$ millioenen geographische mijlen van ons verwijderd zal zijn. Alsdan zal zij zich eenige dagen met den schoonsten glans in eene treffende grootte en met eenen prachtvollen staart aan ons oog vertoonen. De aarde zal echter van hare nabijheid niets te vreezen hebben, daar de geheele elliptische baan der Halleysche komeet nog binnen de cirkel-baan van de uiterste planeet *Uranus* ligt, en de grootte, de eivormige gedaante en de rigting der geheele loopbaan dezer komeet van dien aard is, dat zij nimmer de aarde naderbij kan komen. Hierdoor moet alle bekommering, ten aanzien van nadeelige gevolgen voor onze aarde, geheel verdwijnen. Nog eene andere, de zoogenoemde *Enkesche* komeet heeft men in het volgend jaar te wachten, welke den 28 Augustus zal verschijnen; doch deze is klein en zwak en blijft op eenen afstand van vele millioenen mijlen van de aarde verwijderd.

FRANKRIJK. — Men heeft in de Archieven der stad *Montpellier* een op perkament geschreven Handschrift ontdekt, 't welk men aan PETRARCHA toeschrijft. Hetzelve bevat dichtstukken in het Provençaalsch, waarin de naam van LAURA en *Vaucluse* meermalen voorkomen, en van *Rome* en de Dichterkroon gesproken wordt. Men weet dat PETRARCHA te *Montpellier* in de regtsgeleerdheid heeft gestudeerd, en dat hij, een weerzin tegen de Regten hebbende opgevat, die stad verliet, om zich eeniglijk met de Dichtkunst bezig te houden. PETRARCHA beklaagt zich in een zijner Gedichten over zijn vader, die een Regtsgeleerde van hem willende maken, de wreedheid had, een exemplaar van VIRGILIUS te verbranden, waarin zijn dichterlijke zoon heimelijk studeerde.

ENGELAND. — De beeldhouwer WYATT heeft een kunstwerk vervaardigd, 't welk eenig in zijne soort mag genoemd worden. Het is het levensgroote beeld van den in *Engeland* bekenden grooten, fraaijen New-Foundlandschen hond *Bashaw*, toebehoorende aan den Graaf van DUDLEY. De Graaf had den kunstenaar de vervaardiging van dit beeld in onderscheiden marmer opgedragen, en na een driejarigen arbeid heeft de Heer WYATT een kunstwerk van zwart, grijs en wit marmer vervaardigd, 't welk naar het oordeel dergenen, die het bezigtigd hebben, van de grootste voortreffelijkheid is. Dezelfde kunstenaar heeft ook het model voltooid van het paard voor het kolossale standbeeld van GEORGE III, 't welk van metaal zal gegoten worden. — Z. M. de koning heeft last gegeven, dat de borst-

beelden van NELSON en WELLINGTON in de Koninklijke Galerij op het Paleis te *Windsor* zouden geplaatst worden. Deze borstbeelden zijn het werk van CHANTREY, en het eerstgemelde zal geplaatst worden op een' zeer eigenaardigen voetstel, vervaardigd van de mast van *the Victory*. — Voor eenigen tijd heeft in de *Westminster Medical Society* de Voorzitter van dit Genootschap Dr. COPLAND betoogd, dat de Schedelleer, waarvan in de laatste jaren zoo veel werk is gemaakt, veel vroeger beoefend is, dan men gewoonlijk denkt. Dr. COPLAND heeft reeds voor 20 jaren in eene der Bibliotheken te *Edinburg*, een exemplaar gezien van een Latijnsch werk, waarin teekeningen gevonden worden van schedels van wilde dieren, vogelen, visschen en menschen, om daaruit eene vergelijking te maken tusschen de verstandvermogens van den mensch en der verschillende diersoorten. Er moet ook een werk bestaan in den jare 1552 door een Astroloog geschreven, waarin de afbeelding voorkomt van een schedel in vakken afgedeeld, waarvan verscheidene op de organen gelijken, door GALL aangewezen. Het merkwaardigste werk echter over dit onderwerp moet een Chineesch zijn, 't welk de Heer COPLAND bezit, bestaande in vier boekdeelen, meer dan 400 jaren oud, handelende over de physiognomie, en in hetwelk de schedel in onderscheidene vakken is afgedeeld. Ook hier bevestigt zich derhalve het gezegde van den Dichter: *nihil est jam dictum, quod non dictum sit prius.*

AAN

DE NAGEDACHTENIS

VAN DEN

Generaal-Majoor REUTHER,

overleden den 25sten Februarij 1834.

Nog keert de Lente niet; geen bloemen die nog prijken
Op 't graf van *Wildeman* (1), door 't Vaderland betreurd:
En in den laatsten strijd moest REUTHER ook bezwijken!
En werd zijn vriendenschaar, en talrijk kroost ontscheurd.
Ontscheurd? — Neen, vroom en kalm is hij van hen gescheiden,
Die teed're vader, door zijn weezen thans beweend;
't Geen hij hier derven moest (2), zag hij zich ginds verbeiden,
Daar 't drietal Broed'ren (3) zich voor eeuwig ziet hereend.
Zijn' *Koning* vast verknocht, regtschapen Vaderlander,
Weldadig, ned'rig, braaf, en door zijn deugden groot,
Van baatzucht of bedrog onwrikbren tegenstander,
Versierde d' achting hem van Vorst en Landgenoot.
Zonk REUTHER's lijk in 't graf, zijn deugd moet bij ons leven,
Hij liet ze aan 't Vaderland, en oogst de vrucht daarvan;
En, door de waarheid zelv' wordt op zijn zerk geschreven:
« *Hier ligt, door elk geacht, een braaf, een eerlijk man.* »
Ex Tempore.

H. VAN OVERVEST KUP.

(1) De Generaal-Majoor WILDEMAN, Opperbevelhebber der Vesting *Breda*, de vriend des afgestorvenen, overleden aldaar den 30. December 1833.

(2) De Echtgenoot des braven Generaals was voor weinige jaren overleden.

(3) Hij was de laatste der Broederen, eervol in 's Lands dienst gestorven, als, de Majoor REUTHER, voor eenige jaren overleden; de Kolonel REUTHER, gewond na den Belgischen opstand, bij eene schermutseling buiten *Antwerpen*, en na de amputatie zijner dij aldaar roemvol gestorven, kort voor het bombardement dier Stad.

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

VRIJDAG, *den 28sten Februarij.*

TARWE. — Oude, bij gerijf als voren verkocht, N. Roode lager afgegaan: 126 ℔ O. witbonte Pools. *f* 270; — 128 iets mindere dito *f* 265; — 124 puike O. bontere dito *f* 240; — 130 N. Rhijn *f* 190 op zolder; — 127 O. Rostocker *f* 200; — 121 Anclammer *f* 170.

ROGGE. — N. Inlandsche, flaauw; N. Rhijn, prijshoudende: 122 ℔ N. Overijss. *f* 138, partij, *f* 140, bij gerijf; — 121 N. Vriess. *f* 132; — 125 N. Rhijn, bij partij *f* 160.

GARST. — Zonder handel.

HAVER. — Als voren: 84, 85 ℔ N. dikke *f* 71, 72; — 69 N. Voer *f* 52; — 87 N. Vriessche *f* 80.

BOEKWEIT. — Zonder handel.

KOOLZAAD. — Als voren: Oest. £ 58; — Vries. 57; — Eider 57.

LIJNZAAD. — In eenen doen: 103 ℔ Pernau *f* 260.

RAAP-OLIE. — Vliegend *f* 38; — Mei *f* 37½; — September *f* 35½; — Raap-Koeken *f* 50, 55; — Lijn- *f* 8½, 10.

*** Tot onze grootste droefheid overleed heden aan verval van krachten onze waarde Broeder WIJNANDUS ANTONIUS PRINZEN, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, in den ouderdom van ruim drie-en-dertig jaren. Wij betreuren in hem het verlies van eenen opregten broeder.

Helmond den 25 Februarij 1834.

H. P. PRINZEN.
Namens mijne Broeders en Zuster.

*** S. DUIVEPART, geëxamineerd MOND- en TANDMEESTER in het Koningrijk der Nederlanden, heeft de eer het publiek te verwittigen, dat hij te spreken of te ontbieden is bij VAN RIEL in de *Koornbeurs*, tot den 10den dezer.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

PUBLIEKE VERKOOPING

VAN EXTRA SCHOONE EN ZWARE

Masten Boomen, Sparren, Dunzel, enz.

DE AGENT van het DOMEIN te *BREDA*, als daartoe geautoriseerd, zal, op Maandag den 10den Maart 1834, 's morgens om 9 ure, ten huize en herberge van JAN VAN ALPHEN, in den *Zandberg*, buiten de Ginneken-Poort, ten overstaan van den Burgemeester van *Teteringen*, publiek verkoopen:

44 kavelen schoone en zware MASTEN BOOMEN, staande en liggende in de Mast- en Ulvenhoutsche Bosschen onder *Princenhage* en *Ginneken*. — En

62 » SPARREN, DUNZEL, BRAND- en GERIEFHOUT, BOONSTAKEN, VITSEL enz., aldaar; breeder bij Billetten omschreven.

De Konditiën liggen ter lezing ten kantore van den Agent, terwijl bij de Plantadjemeesters nadere informatiën en aanwijzing, mitsgaders de Notitiën te bekomen zijn.

BREDA, den 22. Februarij 1834.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

DOOR VERANDERING VAN WOONPLAATS

UIT DE HAND TE KOOP

om terstond te kunnen aanvaarden.

De HUIZINGE *PLANTLUST*, met alle de daaraan behoorende GEBOUWEN, BEPOTINGEN en BEPLANTINGEN, te zamen groot 9 bunders; staande en gelegen in de Volkrijke Gemeente *Waalwijk*, Provincie *Noord-Braband*. Dit GOED is ook zeer geschikt en gelegen tot het aanleggen eener Fabriek; — te bevragen met *gefrankeerde*-brieven bij den Eigenaar Mr. J. P. SCHOLTEN VAN GANSOIJEN en bij den Timmerman A. J. BROESHART aldaar.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

Maart 1834.

Van *Middelburg.*		Van *Rotterdam.*	
Donderdag den 6, 's morg.	7½ uur	Vrijdag den 7, 's morg.	9 uur
Zondag » 9, »	10 »	Dingsdag » 11, »	5 »

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

IN DIENST VAN HET GENERAL POST OFFICE. — VOOR

PASSAGIERS EN GOEDEREN.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company te Londen, in bovengemelde dienst, vertrekken geregeld van Rotterdam en Londen iederen Woensdag en Zaturdag; zijnde zulks van Rotterdam bepaald op:

Woensdag den 5. Maart, des morgens ten 7 ure.
Zaturdag » 8. » » » 9 »

Nadere inlichtingen bij de Agenten: {W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

BIJ **BROESE & COMP.**, TE BREDA,

is verkrijgbaar:

I. JAARBOEKJE voor 1834, uitgegeven op last van Z. M. *den Koning* . . . . *f* 0,90.

II. DAGBOEK *ten gebruike bij den Bijbelschen Almanak*, voor Januarij en Februarij 1834. 2 stukken . . . . . » 1,40.

III. NEDERLANDSCH MAGAZIJN *ter verspreiding van Algemeene en Nuttige Kundigheden*, N°. 1—5. Prijs bij Inteekening voor 52 Nommers *f* 6,25, 13 Nommers . . . . . » 1,80.

IV. HET LEESKABINET. *Mengelwerk tot gezellig onderhoud voor Beschaafde Kringen.* Met Platen.

De prijs van een' geheelen Jaargang van 12 Nommers of 4 Boekdeelen, met 30 à 40 Platen versierd, is voor de Inteekenaren slechts *f* 10,50.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 28sten Februarij.*

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 ure	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 ure
NEDERLANDEN.				Cert. dito 18[illegible]. 5	$94\frac{1}{4}$	$94\frac{3}{8}$	[illegible]
Werkel. schuld 2½	$49\frac{5}{8}$	$49\frac{3}{4}$	$49\frac{3}{4}$	Obl. te London. 5			
Dito dito 5	$94\frac{9}{16}$	$94\frac{5}{8}$	$94\frac{9}{16}$	Certif. te Hamb. 5			
Uitgestelde dito	$1\frac{5}{16}$	$1\frac{13}{64}$		Inschrijv. Assig. 6	$68\frac{3}{8}$	$68\frac{1}{4}$	$68\frac{1}{4}$
Kansbil. dito	$22\frac{1}{8}$	$22\frac{3}{8}$	$22\frac{5}{16}$	Certificat. dito 6	68		
Amort. Syndic. 4½	$88\frac{7}{8}$	$89\frac{1}{8}$	$89\frac{1}{16}$	POLEN.			
Dito dito 3½	$70\frac{3}{4}$	$71\frac{1}{8}$	71	Aand. Loot. fl 300.	113	$113\frac{3}{4}$	
Schatkistbiljett. 6	101			PRUISSEN.			
Oorlogslasten 5	$100\frac{7}{16}$			Dito dito R. 50.			
Leening 1831 6	$101\frac{5}{8}$			OOSTENRIJK.			
Handel-Maats. 4½	$100\frac{1}{2}$			Dito dito *f* 100. 4			
FRANKRIJK.				Dito dito » 250. 4			
Inschr. Grooth. 3				Metalliek 5	$95\frac{5}{8}$	$95\frac{5}{8}$	$95\frac{5}{8}$
ENGELAND.				Dito Lond. gen. 5	$95\frac{5}{8}$		
Dito per 12 Aug. 3				Dito 2½			
SPANJE.				Oblig. *Goll & C.* 5	$98\frac{3}{8}$		
Certificat. Amst. 5	$60\frac{1}{4}$	$60\frac{3}{8}$	$60\frac{1}{2}$	Dito 4	85		
Dito *f* 1000 3	$40\frac{3}{8}$	$40\frac{1}{2}$	$40\frac{3}{8}$ à ½	Cert. Stadsb. dit. 2½			
Uitges. 3 pc. Sch. 5	$14\frac{5}{8}$	$14\frac{11}{16}$	$14\frac{5}{8}$	Ween. Bankact. 3			
Cert. Bons Lond. 5	$25\frac{3}{8}$	26	$25\frac{13}{16}$	DENEMARKEN.			
NAPELS.				Leening te Lond. 3			
Certificat. *L & B* 5				BRAZILIEN.			
Dito *Falc. & C.* 5	$86\frac{3}{4}$	87	87	Dito *Rotschild* 5	$72\frac{1}{8}$	$72\frac{1}{4}$	
Leen. Lond. R. 5				GRIEKENLAND.			
RUSLAND.				Dito te London. 5			
Obl. *Hope* 1798/1815 5	$101\frac{1}{8}$	$101\frac{7}{8}$	$101\frac{1}{4}$				
Dito dito 1828. 5	$101\frac{7}{8}$	102	102				

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.